

פרק שבעה עשר

הדרכות בהדפסת התניא

א

צורת הספר

אוצר החכמה

א. באותיות מרובעות

בזמנו של רבינו הזקן נדפס ספר התניא באותיות מרובעות.

(ספר השיחות תשמ"ט, ח"ב ע' 431 ובהערה 151.)

וראה גם 'תורת מנחם — התוועדויות' תשמ"ה, ח"ג ע' 1747)

★ ★ ★

רבינו הזקן ציווה להדפיס את ספר ה"תניא" באותיות מרובעות, ומה שנדפס בשקלוב באותיות רש"י ידוע שלא הי' ברצונו וידעתו, כי "תניא" כתורה שבכתב לגבי שאר החסידות [והוא המקור] ולכן יש ב"תניא" ג"ן פרקים כנגד ג"ן סדרים דאורייתא, ולכן הוא כתורה שבכתב שאין נכתב באותיות רש"י ושאר חסידות נדפסים באותיות רש"י.

(רמ"ח אותיות' אות קנא. 'למען ידעו... בניס יולדו' ע' 244)

ב. באותיות גדולות ובפורמט גדול

...א' מהטעמים להדפסת ספר התניא (תורה שבכתב דתורת החסידות) בהוצאה חדשה (ובפורמט גדול) וחלוקתו לכל אחד ואחת מהאנשים והנשים והטף בקשר ל"חג הגאולה י"ט כסלו קצב שנה" — כדי להדגיש בפועל ובגלוי לעיני בשר שלימות העבודה דיפוצו מעינותיך חוצה במשך

קצב שנה. סוף זמן הגלות, "קץ הימים" ("קץ דשמאלא", סוף הגלות), ותיכף ומיד באים ל"קץ הימין" (קץ הגאולה).

(ספר השיחות תנש"א, ח"א ע' 189)

אוצר החכמה

★ ★ ★

אחד מעסקני אנ"ש כתב לרבי שברצונו להדפיס את התניא בפורמט רגיל, כמו כל ספר רגיל, ולא בפורמט הקטן המקובל — תשובת הרבי היתה שלילית. וטעמו ונימוקו עמו:
"ספר התניא אינו ספר רגיל..."¹.

(כפר חב"ד' גליון 312 ע' 19)

ג. בפורמט כים

דברתי .. אשר כדאי שתוציאו לאור עוד הוצאה מהתניא — פורמט כים, ובאשר כעת לא תהיו דחוקים בזמן, תוכלו כמח להשתדל שההוצאה החדשה תהי' מפוארה ביותר בכל הפרטים (נייר, הדפסה, כריכה והדומה).

(אג"ק חכ"ה (תשכ"ח) ע' עח)

★ ★ ★

כ"ק אדמו"ר התבטא פעם שהטעם לכך שהורה להדפיס גם ספרי תניא בפורמט כים, הוא בכדי שאם למישהו יקשה "קושיא" יוציא התניא מכיסו וילמד עמו תניא ויסורו הקושיות.

(תורת מנחם — התוועדויות' ח"א, ע' 117)

1) להעיר שמאוחר יותר הורה הרבי בעצמו להוציא לאור מהדורה מוגדלת של ספר התניא (בשנת תשמ"ט לאחר פטירת הרש"ג ע"ה), ואף חילק במו ידיו תניא מיוחד בגודל כזה לכל אחד ואחת מאנשים נשים וטף, ביו"ד שבט תש"ג ובי"ט כסלו תנש"א (בית משיח' גליון 76 ע' 37).

ד. בדפוס נאה, נייר נאה וכריכה נאה

הדפסת ספרי התניא בכמה וכמה מקומות שבהם דרים יהודים אשר עד עתה לא ^{הדפיסו} הדפיסו בהם ספרי תניא (מאיזה סיבה שתהי') — ועשו זאת עתה בקשר ליום ההולדת [=של הרבי].

^{אוצר החכמה} הרי בודאי שמגיע להם יישר-כח מיוחדת נוסף על היישר-כח מ"בעל התניא", שזה יישר-כח מעצמות ומהות כפי שנמסר על ידו .. והתקוה שכאשר ישמעו שיש מקום נוסף שעדיין לא נדפס בו ספר התניא, אע"פ שדרים שם יהודים שחסרה אצלם הפעולה שנעשית על ידי הדפסת ספר תניא קדישא במקומם הם — ישרו זאת — גם מלשון שלימות, כולל גם דפוס נאה ונייר נאה כו', יופי חיצוני כפשוטו, ככל עניני קדושה שצריך להיות באופן של יופי — "זה אלי ואנוהו" (בשלה טו, ב), "התנאה לפניו במצוות" (שבת קלג, ב. וש"נ).

(תורת מנחם — התוועדויות' תשמ"ח, ח"ג ע' 47 — הנחה בלתי מוגה.

וראה גם שם תש"נ, ח"ג ע' 179. ספר השיחות תשנ"ב, ח"ב ע' 397)

ה. ציורים

פשיטא שאין להכניס (לצרף) ציורים וכיוצא בזה בתניא, גם לא בסופו.

ואיני מאמין שיש רב חבר"י שהסכים על זה חס ושלום.

(מענה מאלול תש"נ. נדפס ב'היכל מנחם', ח"ג ע' צ)

ו. סימני פיסוק

כמפורסם אין עושים שינויים בתניא שהוצא לאור על ידי נשיאינו.

(מענה לאחד שרצה להוסיף פסיקים ונקודות בספר התניא.

נדפס 'מאוצר המלך' ע' 349)

ז. ניקוד התניא

סיפר כ"ק אדמו"ר הצמח צדק:

בימי בחרותי הפצתי לנקד את ספר התניא ולחלקו לפסוקים. וכאשר החלטתי לעשות כן חלמתי באותו הלילה, שהנני לומד הלכות כתיבת ספר תורה, והנה באה לפני שאלה בספר תורה שכתבתי כדינה אלא שנקדוה וחלקוה לפסוקים מה דינה, ולאחר אריכות הפלפול הכשרתי, וכשהקיצותי הבנתי את הרמז.

באותו יום הי' עלי להיות אצל כ"ק אאזמו"ר [=אדמו"ר הזקן] לרגלי איזה ענין. וכשדרכתי על המפתן לצאת אמר לי כ"ק אאזמו"ר, ספר תורה שנקדוה וחלקוה לפסוקים פסולה, כי כל התורה כולה שמותיו של הקב"ה שעולים לצירופים שונים.

(קיצורים והערות לספר לקוטי אמרים' ע' קכה)



פלוני בא פעם לרבי בהצעה שרוצה להוציא ספר תניא מנוקד ובקש את רשותו של הרבי לכך, תגובתו של הרבי היתה — "התניא אצל חסידים הוא תורה שבכתב, ותורה שבכתב, כידוע היא בלי ניקוד".

לאחר שהיית מה הוסיף הרבי ואמר: "כ"ק מו"ח אדמו"ר הקפיד תמיד שספר התניא יודפס אך ורק על פי מהדורת ווילנא הנקי' מטעויות ושיבושים. פעם ביקשו בירושלים להוציא מהדורה חדשה של ספר התניא, ולהחלטה זו צורפה התחייבות של שלוש עשרה אברכים, שכל אחד מהם יגיה היטב, בנפרד, את המהדורה כדי שתהי' מגופה מכל טעות. כשיצאה המהדורה לאור והובאה לפני כ"ק מו"ח אדמו"ר, הוא עיין בה ומצא שלוש עשרה טעויות כמנין האברכים שהגיהו..."

(כפר חב"ד' גליון מס' 942 ע' 40)

ח. מורה שיעור ותיקונים על הגליון

כידוע הרבי שלל את הרעיון להדפיס את התניא בצורה חדשה, וציוה להדפיסו רק בצילום מהדפוס שב"ק אדמו"ר הרש"ב הכין לדפוס בזמנו בשנת תר"ם.
אוצר החכמה

לאחר שרצה לשנות ולהוסיף בדפוס התניא בלה"ק (לדוגמא: תיקונים, מורה שיעור על הגליון), נוסח המענה של הרבי הי':

"וישנה? כפשוט שאין לשנות מכמו שהדפיסו רבותינו משנת תר"ם".

(לקו"ש חל"ו ע' 222. וראה בזה 'בית משיח' גליון 70 ע' 17. גליון 76 ע' 34)

ט. הדפסתו מחדש — התיקונים בפנים

במה שמעורר בענין הדפסת התניא .. דעתי הוא שאין להדפיס התניא מחדש כי אם בדרך פוטו מהדפוס שהוגה ע"י כ"ק אדמו"ר (מוהרש"ב) נ"ע, היא הוצאת תומכי תמימים ליובאוויטש תר"ם.

...מה שמעיר במכ' שגם בתניא הנדפס בתר"ם, יש מקום להגיה, ומציין לאגה"ק פל"א, הנה בכמה מקומות הוצאה הנ"ל צריכה תיקון, וישנם רשימת כמה תיקונים מכתב הרה"ג וו"ח אי"א נו"נ מזקני אנ"ש וכו' ר' אשר שו"ב מניקאלאיעוו, ובלי נדר בהוצאה החדשה של התניא יודפס גם כן לוח תיקונים אליו בסוף הספר, כי לא מלאני לבי לתקן בפנים, שלא לשנות מהוצאה הנ"ל.

(אג"ק ח"ה ע' רצה. וראה שם ע' ער)

י. נוסח השער במהדורה המתורגמת לערבית

במענה להודעת הרב יהודה לייבל רסקין, שליח הרבי במרוקו, שהודיע כי הוא מתכוון להדפיס 25 פרקי תניא בתרגום לערבית לקראת כ' באב תשד"מ, ושאל אם לציין בדף השער שהוצאה זו היא בקשר למלאות "ארבעים שנין" להסתלקות המקובל הרב לוי יצחק, ענה הרבי:

"באפשר, אבל רק בהשער הראשון — דמוזכר רק אוצר החסידים — לא בזה שהוא העתק השער דאדמו"ר הזקן".

כמו כן הוסיף הרבי שיכתבו (נוסף על "המקובל") גם "הרה"ג והרה"ח".
הרב רסקין שאל אם להוסיף לתרגום זה את שיחת הרבי בשנת תשל"ז בנוגע לתניא בערבית, ענה הרבי:
"בהוספה בסופו".

(נ'יצוצי אור' ע' 79)

יא. הוראות להדפסת התניא עם תרגום אנגלי באנגלי'

א. להדפיס את התרגום בצד ימין ואת הדף המקורי (בלה"ק) מצד שמאל.

ב. שיהי' מודפס בפנים שנדפס באנגלי', ולהשתדל שזה יהי' ע"י מוציא לאור מפורסם וידוע, כמו "סונסינו" (אבל לא לקרוא את התניא בשם המוציא לאור ע"ד "סונסינו תניא").

ג. הנייר יהי' מסוג הטוב והצבע שלו שלא יהי' לבן אלא קרם (ולברר בספרים מעין אלו (מדע, פילוסופיה) באיזה צבע עושים הנייר).

ד. שיהיו לו סימניות (שתים) ועטיפה חיצונית.

ה. יש אפשרות להוסיף דף בסוף — הקדשה לעילוי נשמת.

ו. אחרי ההדפסה לתת כמה עותקים מהספר למוסדות חינוך, כמו "הדר התורה" "מכון חנה" "בית רבקה" וכו'.

יב. מפתח ענינים וקונקורדנציא לתניא

...במ"ש אודות קונקורדנציא לתניא, האמת אגיד, אשר כמו שלדעתי מפתח ענינים וכיוצא בזה מביא תועלת ביותר, הנה איני רואה הנחיצות בקונקורדנציא ובאיזה אופן יועיל להבנת עניני חסידות וכיוצא בזה.

(אג"ק ח"ד ע' קטז)

יג. מהדורה לעוורים בכתב ברייל

מענה אודות ההוצאה לאור של התניא בכתב ברייל (שיצא לאור לאחר מכן על ידי הוצאת קה"ת ו"מכון מורשת היהדות לעוורים" בהנהלת הרב דוד טויב):

הרב יצחק

מותר להעתיק ה"תניא" בכתב ברייל אבל בתנאי שתהי' ההגהה הדרושה במתאים לקדושת הספר.

(כפר חב"ד' גליון 786 ע' 17)



ב

הדפסתו בכל מקום

א. כיבוש המקום

לפלוני שעסק בהדפסת התניא בעיר פראג, אמר לו הרבי ביחידות, שיכבוש את פראג ברוחניות, שכן, כאשר מדפיסים תניא כובשים בכך את המקום.

(אופי התכנות)

(שיחות קודש תשמ"א, ח"א ע' 826. 'יומן שנת "הקהל" ה'תשמ"א' ע' 41)

ב. כדאית בניית עיר שלימה כדי להדפיס בה תניא

אנ"ש שהתעסקו בהדפסת תניא במדינות חבר העמים נכנסו לרבי ליחידות למסור לו 62 ספרי תניא שנדפסו על ידם, והרבי עורר אותם להמשיך בהדפסה בעוד 100 ערים, ואם אין — אמר הרבי:

"איז כדאי אפילו אויפצובויען א גאנצע שטאט — אבי צו דרוקען דארט א תניא"! [=כדאי אפילו לבנות עיר שלימה — העיקר כדי להדפיס בה את ספר התניא].

(מ"יחידות" ג' דחנוכה תשנ"ב. נדפס ב'בית משיח' גליון 117 ע' 19)

[אורח 1234567]

ג. אפילו במקום שיש רק יהודי אחד

...נעשתה השתדלות מיוחדת שבכל מקום ומקום שנמצאים יהודים (שכן הקדוש ברוך הוא "פיזרן לבין האומות") ואפילו במקום שלא נמצא בו יותר מיהודי אחד — כנאמר במדרש (שהש"ר פ"ב ח) שעל ידי זה ש"אחד מכם גולה לברבר" ואחד מכם גולה לסמטרי", הרי זה נחשב כאילו כל עם ישראל הי' באותו מקום ובירר את כל המדינה וכל עניני'.

(שיחות קודש תשל"ט, ח"א ע' 620, בתרגום חפשי מאידיש — הנחה בלתי מוגה.
וראה גם התוועדויות תשד"מ, ח"ב ע' 1038)



במענה להרב ש. אלפרין מברזיל [שהתחייב להדפיס 100 מהדורות נוספות של ספר התניא] ושאל אודות הדפסת התניא ביבשת אנטריקה, בחלק השייך לברזיל, ענה הרבי:

"נתקבל ות"ח ודבר בעיתו, מוצאי שבת קודש פרשת נצבים וילך (עי' מכתב כללי) — באם יש שם על כל פנים יהודי[ות] אחד וילמוד עמו על כל פנים פעם אחת. אזכיר על הציון".

(דבר מלך' (מהדורת תשנ"ט) ע' 85)

ד. במקומות הרחוקים מתורה ומצוות

דובר בתקופה האחרונה אודות הצורך להדפיס ספרי תניא — תורה שבכתב ותורת החסידות — בכל מקום ומקום ששם נמצאים יהודים, שזהו שלב נוסף בהפצת המעיינות חוצה.

ועד כדי כך, שאפילו באותם מקומות שמצבם הרוחני של היהודים הנמצאים שם דורש — לכל לראש — הדפסת סידורים וחומשים כו', אעפ"כ, גם במקומות אלו יש להשתדל בהדפסת ספרי תניא, ואז — בודאי ימצאו יהודים כאלו שיעיינו ב"דף השער" דספר התניא, וכן ב"פנים" דספר התניא, כל אחד לפי ענינו .. ויהי רצון שבקרב ממש יסיימו את הדפסת ספרי התניא בכל שאר המקומות שעדיין לא נדפסו בהם ספרי התניא.

ובודאי שפעולה זו דהפצת המעיינות חוצה — תמהר עוד יותר את ביאת משיח צדקנו, קא אתי מר דא מלכא משיחא.

(תורת מנחם — התוועדויות' תשמ"ג, ח"ד ע' 1917 — הנחה בלתי מוגה.

וראה גם שם תשמ"ה, ח"ה ע' 2916)

ה. הדפסת התניא בקיבוצים

ע"ד הרעיון להדפיס את ספר התניא בכל הקיבוצים, התקבלה תשובה ממזכירות הרבי כדלהלן:

(1) שההדפסה עצמה תהי' ברשותם.

(2) שיהי' בבחי' אתערותא דלתתא שלהם.

(3) ילמדו שם בספר התניא.

(4) שיהי' בלי טומעל ורעש.

(5) וכאשר יתקבל האישור שמצדם הכל בסדר, יתנו את מספר ההוצאה של התניא לכל קיבוץ.

(התקשרות' גליון עד ע' 15)

ו. במדינות או גם בערים?

הרי מודפסת רשימת דפוס התניא (בתניא הוצאת קה"ת) ושם בכמה וכמה ערים במדינה אחת.

(מענה לשאלה ע"ד הדפסת ספר התניא, האם הכוונה לכל מדינה או גם לכל עיר.

נדפס 'מאוצר המלך' ע' 349)

ז. הוראות שונות

התקבלה הוראה ממזכירות הרבי כדלהלן:

(1) בעיר אחת לא להדפיס התניא פעמיים.

(2) לדאוג שעניני הכספים שבהדפסת התניא יהיו כדבעי, [היינו] להזהר שלא יהי' חשד גם למראית עין.

(3) ההקדשות לעשות רק בפורמט גדול, באם ישנם הרבה הקדשות להדפיס כולם על דף אחד. דהיינו, שלא להדפיס עבור כל הקדשה כמות קטנה מיוחדת של ספרי תניא.

(התקשרות' גליון עד ע' 15)



ג

הוראות שונות

אוצר החכמה

א. הנהלת קה"ת

הדפסת ספר התניא בכל מקום ומקום תהי' אך ורק על ידי הנהלת קה"ת ובאי כוחה, שלהם ניתנה הרשות — על ידי כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, ממלא מקומו של אדמו"ר הזקן, בעל התניא — להדפיס את ספר התניא, וכן שאר ספרי חסידות, וכן ספרי נגלה שנדפסים על ידי הנהלת קה"ת, ולכן יש להתדבר עם הנהלת קה"ת אודות כל פרטי הדברים ולקבל רשות וכו'.

וכדי שהדבר יהי' בסדר מסודר — כידוע פתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר שכל עניני קדושה צריכים להיות בסדר מסודר דוקא — יש להתדבר עם הנהלת קה"ת בקשר למספר הטופסים שיודפס בכל מקום ומקום, וכן בקשר להדפסת רשימת דפוסי התניא — שכל מקום ומקום שבו מדפיסים את ספר התניא יכלל ברשימת הדפוסים, ויירשם באות בפ"ע וכו'.

(תורת מנחם — התוועדויות' תשד"מ, ח"ב ע' 1039 — הנחה בלתי מוגה¹)



(1) וראה גם שם ע' 841 (הערה 40). שם ח"ג ע' 1939. שיחות קודש תשל"ח ח"ג ע' 451.

כמפורסם — הדפסת התניא שייד לקה"ת.

(כפר חב"ד' גליון 787 ע' 17)



הפליגה תורה ובפרט בתורת החסידות — בשלילת ענין המחלוקת ובענין דהשגת גבול (מי"א "הברוכים" (בפרשת תבוא)) זה מכמה וכמה שנים שהוציא לאור במדינתם כמה וכמה ענינים מ"קה"ת" —

ובודאי תיכף ומיד יפסיק התעסקותו בכל זה, ויודיע עד"ז בהקדם. ות"ח

5667

שער החסידות

גודל השלילה וחומרתה נזכר בקיצור נמרץ לעיל —

ומבהיל שמכניסים לזה הדפסת דברי רבותינו נשיאינו!!

הפ"נ יקרא על הציון. כולל שיעשה הנ"ל מתוך שמחה ובשלימות.

(מענה ע"ד שלילת ענין דהשגת גבול בהדפסת דברים השייכים לקה"ת.

נדפס שם גליון 1175 ע' 14)

ב. הלימוד לאחר ההדפסה

בהמשך להמדובר אודות הדפסת ספרי התניא — כדאי להבהיר כמה פרטים בנוגע לפועל (דברים פשוטים, שלכן יש לקוות שבודאי נעשו):

מכיון שכוונת הדפסת ספרי התניא היא שיהי' הענין דהפצת המעיינות חוצה — הרי מובן ופשוט שאין להסתפק בהדפסת ספרי התניא בלבד, אלא בכל מקום ומקום שבו מדפיסים את ספר התניא, יש להשתדל שילמדו בו מיד לאחרי ההדפסה.

ומובן שכל זה שייד גם לאותם מקומות שבהם נעשית מלאכת הדפוס בלבד, ואילו מלאכת הכריכה נעשית במקום אחר (בהתאם לתנאי המקום וכיו"ב) — שהרי הלימוד בספר התניא יכול להיות תיכף ומיד לאחרי ההדפסה — עוד לפני הכריכה. ולהעיר — שהתחלת הלימוד בספר

התניא בזמנו של אדמו"ר הזקן היתה מתוך "קונפריסים" (כמבואר בהקדמה לספר התניא), ורק אחר כך הובאו לבית הדפוס והוציאו לאור בתוך ספר מכורך.

ובנוגע לפרק וענין שבו תהי' התחלת הלימוד בספר התניא — יתחילו במקום שלבו הפץ, וכאשר ישנו קהל — "בריצוי רוב המנין".

והעיקר — שהלימוד צריך להיות בהתאם לרצונו של אדמו"ר הזקן — לימוד המביא לידי מעשה, וכפתגם הידוע של בעל ההילולא: לא רק שהוא לומד בספר התניא, אלא שספר התניא מלמד אותו כיצד להתנהג בחיי היום יום.

ואם ישנם מקומות שלא למדו בספר התניא מיד לאחר ההדפסה (מאיזה סיבה שתהי') — יש להשתדל לשוב ולחזור למקום זה (על כל פנים — אחד מהמשתדלים בהדפסה) כדי ללמוד (ביחד עם תושבי המקום) בספר התניא, ואדרבה — באופן ד"כפליים לתושי".

(תורת מנחם — התוועדויות' תשד"מ, ח"ב ע' 840. שם ח"ד ע' 2568)

★ ★ ★

...לכל לראש — ללמוד שיעור בספר התניא מיד לאחר ההדפסה, ומה טוב שלימוד זה יהי' במעמד עשרה מישראל, "עדה קדושה", ויתירה מזה — "ברוב עם".

(שם ח"ג ע' 1938 — הנחה בלתי מוגה)

★ ★ ★

כפי שהונהג, שתיכף לאחר ההדפסה — מתחילים ללמוד את התניא במקום ההדפסה.

ובפרט כפי שנוהגים בפועל — ומנהג ישראל תורה הוא — להתחיל בלימוד התניא בפרק לב, בו מבאר אדמו"ר הזקן הענין דאהבת ישראל גם לבריות — "הרחוקים מתורת ה' ועבודתו ולכן נקראים בשם בריות בעלמא" .. שזה מתאים עם תוכן הענין ד"פוצו מעיינותיך חוצה" הנפעל

על ידי הדפסת התניא במקומות שהם "חוצה" מעניני תורה ומצות — שכן, ההדפסה היא על ידי (השתתפות) אנשי המקום ההוא (אם בהדפסה עצמה, או בשיכפול, כריכה וכיו"ב), ולפעמים זהו הקשר הראשון שלהם עם יהדות.

(תורת מנחם — התוועדויות' תשמ"ה, ח"ה ע' 2196)



כ"ק אדמו"ר התנה מספר תנאים בקשר להדפסה ומהם:

^{הערות התוספת} "מדובר כמה פעמים שצ"ל לימוד תניא הנדפס במקומו שנדפס, על כל פנים פעם א'".

התנאי הנ"ל הי' חוק ולא יעבור, והרבי הקפיד על קיומו מאוד.

^{123 4567 normal}

(בית משיח' גליון 117 ע' 15)



האדמו"ר מהוסקוב — בעת ביקורו אצל הרבי (ליל ה', י"ג אדר ראשון תשד"מ) — סיפר לרבי, שהי' נוכח בעת הדפסת התניא בבאר שבע (לפני כמה שבועות), אמר לו הרבי:

שבודאי גם למדו בספר התניא לאחר הדפסה, כפי שדובר כמה פעמים שבכל מקום שבו מדפיסים את ספר התניא, יש להשתדל שבהקדם ובסמיכות הכי אפשרית להדפסה — ילמדו פרק או ענין בספר התניא במעמד עשרה מישראל (לכל הפחות), ובודאי ימשיכו לארגן שיעורים בלימוד התניא גם בימים שלאחרי זה.

(בצל החכמה' ע' 276)

ג. השארת ספרים במקום

בכל מקום ומקום שבו מדפיסים את ספר התניא — יש להשאיר במקום מספר חשוב של טופסים שנדפסו במקום זה, בבתי הכנסת, אצל הרב, מנהיג הקהילה, עסקן ציבורי וכיו"ב, שכן, פעולה כזו היא השתדלות נוספת

שתושבי המקום יוכלו ללמוד בעצמם בספר התניא בעל עת מצוא, גם לאחר שהמשתדלים בהדפסת התניא במקום זה יחזרו למקומם.

והוא הדין לאותם מקומות שבהם נעשית רק מלאכת הדפוס, ואילו מלאכת הכריכה נעשית במקום אחר — שלאחרי הכריכה יחזירו למקום ההדפסה מספר חשוב של טופסים, כדי להשאירם במקום הנ"ל, בהתאם להאמור לעיל.

ובענין זה — מעלה מיוחדת כאשר משאירים בכל מקום ומקום את טופסי התניא שנדפסו במקום זה דוקא:

כאשר אחד מתושבי המקום פותח את ספר התניא, ומגלה — להפתעתו — שספר תניא זה נדפס במקום זה, מהוה עובדה זו התעוררות נוספת שהלימוד בספר התניא שייך אליו, שכן ספר זה נדפס במקומו, בד' אמות שלו, כלומר, שהמקום עצמו דורש ותובע שיש ללמוד בספר התניא.

ומצוה גוררת מצוה — היינו, שהלימוד בספר התניא יביא שהלומדים יתנהגו בהתאם למה שכתוב בפני הספר, נוסף לזה — שהלימוד בספר התניא יביא להוספה בלימוד התורה בכלל (כמבואר בתניא גודל הענין).

¹²³⁴⁵⁶⁷ (תורת מנחם — התוועדות' תשד"מ, ח"ב ע' 841)



לא להסתפק בהדפסה בלבד, אלא גם ללמוד מתוך ספר התניא, וכן להשאיר מספר חשוב של טופסים עבור תושבי המקום, על מנת שיקבעו שיעורים בלימוד ספר התניא, ובקרוב ממש יזכו ללכת ביחד עם ספרי התניא שנדפסו במקומות מושבותיהם, לקבל פני משיח צדקנו.

(שם ח"ד ע' 2568 — הנחה בלתי מוגה. וראה גם שם תשד"מ ח"ג ע' 1938)

ד. הדפסה או צילום

האם הרבי אשר להדפיס תניא על ידי צילום (פוטוסטאט)?

מספר הרב שלום ג'ייקובסון (מהוועד להדפסת תניא), כששאלנו את

הרבי על כך, השיב הרבי ש"הרי כמה מספרים" (=מהדורות) באופן זה, כמו לדוגמה התניא בגרמניה שהודפסה במהדורת צילום.

אלא, כמה שנים לאחר מכן שאל השליח הרב יצחק וויינברג בנוגע להדפסה בעיירה נידחת אותה חשב לעשות באמצעות מכונת צילום קטנה. הוא קיבל תשובה עתירת תנאים, כמו למשל שייקה דולאר — כהשתתפות סמלית בהוצאות — מכל יהודי הגר במקום. בסופו של דבר החליט, שאם הדבר כרוך בכל כך הרבה תנאים עדיף להדפיס באופן רגיל, וכך הווה.

מכך הסקנו גם אנו (מספר הרב ג'ייקבסון), שבאופן כללי מעדיף הרבי הדפסה ממש על פני צילום.¹⁷

(בית משיח' גליון 117 ע' 17)



כשהדפיסו את ספר התניא ברחבי רוסיה בשנת תנש"א עם נפילת הקומוניזם ופתיחת השערים, שאל וועד ההדפסה את הרבי האם בעיירה ליובאוויטש, אליה קשה להגיע ברכב רגיל עם מכונת דפוס — האם אפשר להדפיס בה את התניא במהדורת צילום, הרבי ענה:

"יש כמה מקומות [=שהדפיסו במהדורת צילום], ובלבד שלא יהיו טעויות".

החלק הראשון מובן — הרבי מאשר להדפיס במכונת צילום.

(שם ע' 20)

ה. כמות הספרים

לכל הפחות להדפיס אלף טופסים.

(שיחות קודש תשל"ח, ח"ג ע' 303)



הרבי התנה מספר תנאים בקשר להדפסה ומהם:

שיורפסו במקום לפחות מאה עותקים.

התנאי הנ"ל הי' חוק ולא יעבור, והרבי הקפיד על קיומו מאוד.

(בית משיח' גליון 117 ע' 15)

ו. מחיר הספר

בנוגע לשאלת המחיר של התניא — מכיון שברוב המקומות כבר נמכר התניא שגדפס במקומות אחרים, נמצא שידוע כבר המחיר. ומה טוב — שיורידו במיוחד את המחיר וימכרוהו בזול יותר, שכן אף ששווי האמתי של הספר הריהו שלא בערך גבוה יותר מהמחיר — הרי בין כך אי אפשר להעריך דבר זה בכסף. אולם, לאידך גיסא, ענין של תורה ומצוותי' לא צריך להיות בחינם, אלא יש להתאמץ ולשלם עבורו — ובשמחה וטוב לבב...

(שיחות קודש תשל"ח, ח"ג ע' 317, בתרגום חפשי מאידיש — הנחה בלתי מוגה)

אוצר החכמה



ד

זכות המתעסקים בהדפסה

א. קירוב הגאולה

ויהי רצון שההשתדלות והזירוז במבצע זה דהדפסת התניא בכל מקום ומקום, ימהר קיום הבטחת מלך המשיח להבעל שם טוב דכשיפוצו מעיינותיך (דהבעל שם טוב) חוצה קאתי מר דא מלכא משיחא.

(ע"פ 'תורת מנחם — התוועדויות' תשמ"ה, ח"א ע' 542 — הנחה בלתי מוגה)

ב. נחת רוח לרבי

הגיעו לכאן "בשורה טובה" — שבימים אלו (בין חמשה עשר באב

ליום ההילולא דעשרים באב) נתקבלו ספרי תניא שנדפסו בשתי "ערי בירה" במדינות שבדרום אפריקה.

(תורת מנחם — התוועדויות' תשמ"ג, ח"ד ע' 1917 — הנחה בלתי מוגה)

★ ★ ★

אחד הטעמים להתוועדות בשבת זו היא — בואם של אורחים הכי חשובים שהביאו עמהם ספרי תניא שנדפסו על ידי השתדלותם במקומות שונים (במירון ובעוד כמה מקומות).

שהרי ידוע גודל הענין דהכנסת אורחים בכלל — "גדולה הכנסת אורחים מהקבלת פני שכניה", ועל אחת כמה וכמה — אורחים הכי חשובים, אלו שהשתדלו בגופם ובממונם, ובודאי — בנשמתם, בנוגע להדפסת ספרי תניא אלה.

ומוכן העילוי כאשר מקשרים את הענין ד"הכנסת אורחים" עם התוועדות חסידית — כידוע פתגם כ"ק מו"ח אדמו"ר (בעל ההילולא דיו"ד שבט) בשם אדמו"ר הזקן שבכחה של התוועדות לפעול יותר מפעולתו של מלאך מיכאל, מפני גודל הנחת רוח למעלה כאשר הקב"ה רואה שבניו הם באחדות כו'.

(משיחת ש"פ בא ג' שבט תשד"מ.)

נדפס ב'תורת מנחם — התוועדויות' תשד"מ, ח"ב ע' 834)

★ ★ ★

...כמו כן — אתן בקבוק משקה לאחד הנוסעים לארצנו הקדושה, עבור אלו שמדפיסים את ספרי התניא במקומות חדשים, אשר בודאי יוסיפו בענין זה ביתר שאת וביתר עוז, באופן ד"ופרצת".

(שם ח"ד ע' 2568 — הנחה בלתי מוגה. וראה גם שם תשמ"ח, ח"ג ע' 47)

★ ★ ★

אנ"ש שהתעסקו בהדפסת תניא במדינות חבר העמים ניכנסו לרבי ליחידות למסור לו 62 ספרי תניא, הרבי אמר להם:

"תורה רבה אלה ה"דמי חנוכה" הטובים ביותר שיהודי יכול לקבל" ..
 "הדמי חנוכה הגדולים ביותר שיהודי יכול לקבל, זהו ספר תניא".
 (מ"יחידות" ג' דחנוכה תשנ"ב. נדפס ב'בית משיח' גליון 117 ע' 18)



שלוחי הרבי לארץ הקודש קיבלו הוראה מיוחדת (ביום כ"ג אלול תשל"ח), שידפסו את התניא בזריות ובחשאי, ללא רעש ומבלי לגלות ברבים, ההדפסה — בבית הכנסת "צמח צדק", להביא לשם גלופות, להדפיס שם, בימי הסליחות, ולהשתדל שיהי' מוכן לערב ראש השנה יום הולדתו של ה"צמח צדק" (היו עוד הוראות בקשר להדפסה וכו').

בהתוועדות מוצאי שבת קודש פרשת נצבים התייחס הרבי להדפסה זו — כאשר ספר התניא הי' מונח על שולחנו הטהור והחזיק בידו הק'.
 (שיחות קודש תשל"ח, ח"ג ע' 452.

וראה גם ספר 'השליחות לארץ הקודש' ע' שי)



הוצר"ח

במענה על דו"ח שגשלה לרבי במהלך ההדפסה במקומות נידחים, ענה הרבי:

"ת"ח לכאו"א, לכ"א מהמשתתפים שיחיו על הבשורות הטובות ביותר. כן ימשיכו ויוסיפו לבשר טוב. אזכיר על הציון".
 ('ניצוצי אור' ע' 78)



על דו"ח מהדפסת תניא באלמא אטא ובלויבאוויטש, בו נאמר: "אנו מקוים שגרם נחת רוח", הוסיף הרבי:
 "רב ונפלא".

('פאר לוי יצחק' (מהדורת תשס"ב), ע' קנד)



מענת הרבי על הדפסת התניא בבני ברק (ביום א' ב' שבט תש"מ):

"הסכמה וברכה ושתהא בשעה טובה ומוצלחת".

ולאחר קבלתו את הספר (ביום א' ט' שבט ענה הרבי):

"נתקבל ות"ח ודבר בעתו בסמיכות ליו"ד שבט העשירי יהי' קודש. דויהי בשלשים שנה שנה שביעית שבת לה'. אזכיר על הציון".

(ספר התניא — ביבליוגרפיה' ע' 146)

ג. השתתפות הרבי בהדפסה

עבור כל הדפסה של תניא מסר הרבי למשתדל בהדפסה סכום של \$20. להלן תשובה של הרבי בקשר לזה — לרב לייבל זאיאנץ שמסר חמישים הוצאות של התניא — המלמדת עוד באשר להקפדתו על אופן ההדפסה:

"נת' חמישים, ומצורף בזה אלף כנוהג.

אין רשום בהם מספר הסידורי, וכודאי לעתיד יתקנו זה ויהי' דבר מתוקן.

והרי זה שייך ליהפכו כו' ימים טובים, אזכיר על הציון".

(בית משיח' גליון 117 ע' 18)

★ ★ ★

עבור קניית מכונה דפוס למטרת להדפיס ספר התניא בברזיל, ענה הרבי:

"כמובן נכון, מצורף בזה השתתפות קנית המכונה 100 דולר מקרן קופת כ"ק מו"ח, אזכיר על הציון".

(ניצוצי אור' ע' 77)

ד. זכות ההדפסה

מובן, שעצם הדפסת ספר התניא באופן שיכולים ללמוד ממנו, ובפרט כאשר לומדים ממנו בפועל — מוסיפה בהמשכת כל עניני ברכה.

(תורת מנחם — התוועדויות תשד"מ, ח"ד ע' 2667 — הנחה בלתי מוגה)



במענה לבקשת ברכה לאחד העסקנים שנפצע בראשו במהלך ההדפסה:

(איצ'ר חתומה)

"הזכות הכי גדול להדפיס התניא'ם בעיירות בברזיל תעמוד בהנ"ל ובכלל. אזכיר על הציון".

(ניצוצי אור ע' 77)



בהמשך לשיחתנו פעמים על דבר השתדלותו בדבר אמצעים הכספים להדפסת התניא.

בודאי יודיענו תוצאות פעולתו בזה, ולמותר להאריך בגודל נחיצות הענין ורום ערכו, ותקותי חזקה אשר יעשה ככל יכולתו בזה.

(אג"ק חב"א ע' לג)



במענה על כתבו אשר סידר עם מוסדי ה"מרכז לעניני חינוך" להדפיס אלף וחמש מאות עקזמפליראן מספר ה"תניא" לזכותו. נהנית. והשם יתברך יחזק את בריאותו ובריאות זוגתו תחי' ובריאות ילדיו ובני ביתו יחיו ויתן לכולם פרנסה טובה בהרחבה, ויוסיף אומץ במעשה הצדקה והתחזקות בדרכי החסידות והחסידים.

(מכתב מכ"ק אדמו"ר מוהריי"צ, ג' ניסן תש"ח)

ה. התניא אינו כבד

אנ"ש שהתעסקו בהדפסת תניא במדינות חבר העמים נכנסו לרבי

ליחידות למסור לו 62 ספרי תניא, כשאחד מהם אמר לחבירו (בשקט
שהרבי לא ירגיש בזה) שהחבילות די כבודות ולכן לא ימסרה ישירות לרבי
כדי שלא יכבד עליו, הרבי שמע ואמר בחיוך רחב:

"א תניא איז ניט שווער"! [=התניא אינו דבר "קשה"].

(מ"יחידות" ג' דחנוכה תשנ"ב.

נדפס ב'בית משיח' גליון 117 ע' 18)

 לחברת החסידות

